

țial și cantata se încheie pe concluzia gravă a versului *Libertatea și moartea*.

În ansamblu, lucrarea vădește capacitatea compozitorului de a exprima ideea generatoare într-o formă concisă, fără digresiuni inutile, cu o remarcabilă economie de mijloace. Demnă de semnalat este și consecvența cu care Vasile Herman a urmărit să transpună în muzică bogăția de metafore a versurilor poetului Ion Brad, evitând pînă la capăt să se lase antrenat pe panta unui „festivism” de circumstanță.

Intențiile sale au fost pe deplin înțelese de colectivul de instrumentiști și de Mircea Cristescu, a căror interpretare a lăsat să se întrevadă seriozitatea pregătirii și dorința de a prezenta lucrarea în cît mai bune condițiuni. Partea solistică a fost asigurată de baritonul Ion Budoiu, solist al Operei Române din Cluj și profesor al clasei de lied, oratoriu și cantată la Conservatorul „George Dima” din Cluj — punînd în acțiune ansamblul mijloacelor sale vocale și expresive, care au determinat numeroși compozitori români să-i încredințeze lucrări spre interpretare în primă audiție.

Cantata „Anotimpurile frumuseții” de Walter Mihai Klepper

Dirijorul I. Ionescu-Galați a prezentat, în primă audiție, la Filarmonica „George Enescu”, „Anotimpurile frumuseții”, cantată pentru tenor, cor și orchestră de Walter Mihai Klepper, pe versuri de Toma George Maiorescu. Închinată Eliberării Patriei, a fost scrisă pentru o formație de amatori reșițeni. Scurtele recitative pe care Valentin Teodorian le-a cîntat cu înmlădierile sale tenorale calde, specifice, ocupă un volum mai restrîns în economia cantatei — întreaga structură sprijinindu-se îndeosebi pe cor și orchestră. Muzica este melodioasă și compozitorul nu se desparte de stilul său tradițional păstrat în limitele unui afirmat diatonism. Intervalica apare totuși pe alocuri, contemporană, dar fără acele salturi forțate care au ajuns să fie spaima cîntăreților. Scriitura e modulantă iar orchestrația aerată, fără încărcătură. Conținutul eroic al cantatei s-a acordat bine și cu unele ritmurî de marș. Corul (dirijor Vasile Pîntea) a vădit omogenitate, sonoritatea de ansamblu a fost rotundă, pasajele contrapunctice redade cu claritate. În orchestrația compozitorului am deslușit momente interesante fiind de relevat fantezia cu care a încredințat suflătorilor o seamă de elemente de bravură. Ele apar în țesătura lucrării pe un plan secund. Fuga din partea centrală a cantatei, apoi anumite desfășurări în canon au fost realizate distinct, cu claritate. I. Ionescu-Galați a dirijat cu multă aplicativitate insuflînd orchestrei o participare serioasă, corectă.

La scurt interval după ce cîntase Concertul în mi major de Bach cu orchestra Radioteleviziunii, Silvia Marcovici a fost solista Filarmonicii de data aceas-
ta a Concertului no. 2 de Bartok pentru vioară și orchestră. Interpreta a cîntat lucrarea cu notele în față — ceea ce nu e rău. Acest lucru exclude surprize interpretîilor ca și ascultătorilor. Va veni însă, neîn-

doios, timpul să cînte concertul și pe de rost. Temperament vulcanic, Silvia Marcovici a cîntat cu mult elan — pasajele de bravură — uneori de-a-dreptul acrobatice — fiind trecute cu ușurință. Ne gîndim îndeosebi la virtuozitatea cu care a redat cadența din prima parte a concertului. Dar și momentele de cantilenă lirică cu rezonanțe de cîntece populare s-au bucurat de o interpretare care desvâluiie sensibilitate, aderență la substanța muzicală de fond a lucrării. Dirijorul a acompaniat excelent, cu menajarea solistei dar fără să neglijeze niciunul din pasajele în care orchestra a avut prilejul să se afirme cu plenitudine, cu strălucire.

În încheierea concertului, *Simfonia italiană* de Mendelssohn-Bartholdy căreia i-a fost redat farmecul melodicității, lumina, exuberanța. I. Ionescu-Galați este un muzician activ, la noi și peste hotare. El se prezintă totdeauna cu seriozitate la pupitru, fără nici o preocupare pentru gestul decorativ, teatral, pentru efecte exterioare.

Pregătirea concertului a fost făcută cu minuțiozitate, iar stăpînirea execuției, a interpretării, evidentă. Rezultatele excelente. Totul se judecă prin această prismă. Mai există însă latura cealaltă a dirijorului: ținuta la pupitru. I. Ionescu-Galați e un dirijor prezentabil. Dar tocmai din această pricină trebuie să se țină drept și cu capul sus. Să planeze peste orchestră, nu să se cufunde în ea, aplecîndu-se uneori prea mult peste pupitrul său.

„Muzeu muzical” de Anatol Vieru

Orchestra de studio a Radioteleviziunii a concertat sub conducerea lui Ludovic Baci.

În centrul atenției s-a situat, desigur, prima audiție a *Muzeului muzical* de Anatol Vieru, o muzică pentru clavecin și 12 instrumente de coarde. Compozitorul a ales o temă (*Preludiul în Do major* din caietul I al *Clavecinului bine temperat*) care apare fragmentar și cu... eclipse, la clavecin, în vreme ce coardele îi fac un anumit cortegiu sonor. Treptat, tema se reduce și pînă la urmă se pierde. Interpreta, pianista Alexandrina Zorleanu, a realizat „eclipse” de care facem mențiune, decuplînd pedalierul. În același timp clavecinul era „preparat” în stilul John Cage și ceilalți. Cortegiul sonor constă în tot soiul de intervenții la coarde: pizzicatti, dar îndeosebi froti-uri pe strunele instrumentelor de coarde, transformate în același timp în instrumente de percuție. În paranteză, trebuie să spunem că lovirea reiterată a corpului viorii, fie numai cu degetele, nu rămîne fără efect pînă la urmă, asupra sonorității acestei table de rezonanță. Ne-am întrebat, de ce nu au fost folosite anumite instrumente de percuție din arsenalul, azi bogat, al acestora?

Am ascultat lucrarea cu o curiozitate mai mare sau mai puțin amuzantă, socotînd-o un „banc” (ce fie scuzată expresia) muzical în stilul celui realizat, de pildă, de compozitorul Lukas Foss, tot pe un Preludiu (din *Partita în Mi major pentru vioară* de Bach) și care credem că Anatol Vieru, cu siguranță, că îl cunoaște. În ceea ce ne privește avem dreptul să nu fim de acord cu o seamă de elemente declara-

tive ale compozitorului, prezente în programul de sală, îndeosebi cu aserțiunea că a deșurubat muzica lui Bach din contextul ei cultural pentru a încerca aducerea ei în planul naturii“ (...!?) Compozitorul are destule resurse creatoare personale. Cu atât mai ciudat ni se pare să se alinieze deliberat la unele mode pasagere. Oricine poate avea spirit de frondă ; oricine are dreptul să fie un iconoclast declarat. Dar credem că Bach se cuvine lăsat în măreția sa și nu folosit drept „cap de turc“ și degradat pentru tot soiul de elucubrații muzicale, care dintre care mai năstrușnice. Dar nu uităm pe pianista Alexandrina Zorleanu care se afirmă totdeauna în chip deosebit de pozitiv când este vorba de prezentarea muzicii contemporane.

Am urmărit, ca totdeauna cu interes, *Passacaglia pentru orchestră* de Webern. Este prima sa lucrare atonală în stil schönbergian dar încă atașată de tradiție. Tema este reluată variațional ca în orice pasacăglie clasică. Remarcabila culoare timbrală a fost realizată cu multă finețe de Ludovic Baci ca și *crescendo*-urile apoi *diminuendo*-urile succesive, precum și lirismul gingaș exprimat de vioară.

În *Concertul în Mi major pentru vioară și orchestră* de Bach, solista Silvia Marcovici a dovedit, o dată mai mult, că stăpânește cu ușurință instrumentul său ; de asemenea, că dispune de un ton frumos, de mare claritate și de o deplină justețe. Violonista care are mult temperament nu trebuie să se consume însă în flexiuni exagerate ale bustului, cu aruncări, pe spate, apoi cu reveniri și aplecări subite, totul de o mobilitate exterioară excesivă, care dă impresia falsă că face eforturi mari pentru a cînta — ceea ce nu e nici pe departe cazul. În *Adagio* s-a manifestat însă nu numai cu sentiment dar și cu ținuta adecvată, cu conțință, cu o frazare îngrijită.

În ceea ce privește interpretarea propriu-zisă, trebuie evitate, îndeosebi vînd e vorba de Bach, acele contraste dinamice prea mari, cu căderi bruște de intensitate sonoră — de unde unele momente de adevărat *fading* când de-abia se mai auzea.

Ludovic Baci care a încheiat concertul cu *Variații* de Reger *pe o temă de Mozart* a vădit și de data aceasta remarcabilul său profesionalism. Investighează cu pasiune cele mai diverse domenii ale muzicii, în concertele sale aducînd mai totdeauna noutăți de interes artistic. Este un șef de orchestră foarte priceput, talentat și de o exemplară modestie.

Cvartete

Cvartetul „Pro-Arte“, desprins din sinul Filarmonicii, a cărui contribuție la promovarea muzicii de cameră este notorie, a încheiat ciclul „Cvartetul românesc“ prezentînd trei lucrări ale genului.

Am urmărit *Cvartetul no. 2* de Dumitru Capoianu, alcătuit din două mișcări *Allegro* care încadrează un

Adagio (a se vedea analiza în cuprinsul prezentului număr al revistei noastre).

La 80 de ani, Ludovic Feldman se dovedește neobosit, prolific. Sub titlul de *Trei studii de concert* compozitorul a prezentat trei mișcări la care dacă nu iau parte chiar toți membrii cvartetului, în schimb apare un al 5-lea factor, un percuționist.

Lucrarea se prezintă ca un cumul al unor probleme de execuție dintre cele mai dificile — compozitorul urmărind anume acest lucru, socotînd că ar putea servi astfel unor scopuri pedagogice. Deosebit de acest aspect am reținut însă duetul celor două vioară din partea I, un duet dezvoltat, acompaniat de o seamă de elemente de percuție, cîntul solo foarte liber și de bogată expresivitate al violei din partea a II-a, *Lento*, precum și acel *Allegro impetuoso* final realizat cu o interesantă participare contrapunctică a celor 5 muzicieni.

În sfîrșit, *Cvartetul Consonanțelor* de Pascal Bentoiu. A fost ca o îmbăiere într-o mare de sonorități calde, efonice, de o consonanță cu totul agreabilă. Compozitorul a urmărit anume să realizeze o lucrare cu totul tonală, convins fiind că mai curînd sau mai tîrziu, „evoluția artei sunetelor va aduce inexorabil reintrarea consonanței“. Fără să fim și noi la fel de convinși, trebuie să spunem că am ascultat acest cvartet cu sentimentul cel mai afirmat al unei depline satisfacții de ordin senzorial. Am încercat un sentiment de plenitudine, de neoboseală auriculară și de chietudine sonoră. Aproape că nu ne venea să credem că se mai poate scrie și așa... Stilul lucrării a apărut unitar și am savurat din plin acel unison, în spirit enescian, cu care a debutat *Larghetto* care reprezintă o muzică de mare sensibilitate și de interiorizare, predispunînd la o meditare senină. Foarte agreabilă și muzica melodioasă din ultima mișcare, *Allegro molto moderato*. Nu vom reda din aproape în aproape, tot ce-am notat noi de-a-lungul acestui cvartet realizat cu talent și cu meșteșug. Am sesizat unele rezonanțe de muzică spaniolă, în mișcarea *Giusto* precum și de muzică, ușoară, sincopată, contemporană în Final — ceea ce nu e rău. Ni s-a părut curios însă că Pascal Bentoiu a sucombat la rîndul său modei actuale, transformînd cutiile de rezonanță ale instrumentelor de coarde în instrumente de percuție. Interpreții — eminenti Varujan Cozighian, Avy Abramovici, George Popovici și Alfons Capitanovici (la care s-au alăturat în *Studiile de concert* de Feldman și virtuozul percuționist Nicolae Albulescu) se pare că s-au lăsat ușor convinși să-și bată instrumentele lor cu degetele... Să sperăm însă că și această modă va fi trecătoare. Relevăm în încheiere, ca o notă generală, ținuta artistică a formației „Pro Arte“ și rolul jucat în promovarea cu succes a genului cameral în sălile noastre de concert.